

Leto II.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 13.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. julija 1937

Naša industrija v službi naroda

Živimo v enem najmočnejših industrijskih središč Jugoslavije. Vse življenje kraja nosi na sebi pečat naše težke železne industrije. Mogočni tovarniški objekti s stoterimi stroji, visoki dim bruhajoči dimniki, med truščem delujoči žerjavi in trume delavcev, ki hite na delo in z dela, to je najvernejša slika kraja. Vse drugo po večini je drugotnega, manj važnega pomena in bi samo zase obstojati pri nas ne moglo.

Brez naših železarn bi zginila obrt in trgovina, mnogi poklici inteligentov bi postali nepotrebni, šole, ki kriče po novih oddelkih, bi s svojimi sedanji prostori iskale smisla obstoja, prosvetne in kulturne stavbe bi samevale, igrišča in zabavišča bi zdolgočasena zdelala v čudno praznino.

Sedaj temu ni tako. Danes se pelješ z vlakom od Žirovnice proti Jesenicam, podnevi ali ponoči je vseeno, in vidiš pred seboj v stisnjeni dolini pod težko Mežakljo rast moči in sile. Kakor hribolazec na planinah strmi v globine veličastva stvarstva božjega, v stvarnem življenju stoječ človek zaživi ob sili in moči človeškega ustvarjanja in njegovega razmaha. Desettisoči v kraju se sklanjajo k delu in ustvarjajo reko življenja, ki napaja ves gorenjski kot.

Za en hip samo tako prešine dušo to čudno veselje iz ponosa na orjaško ustvarjajoče delo in že te objame hlad. Ta reka življenja je mrzla, ledena. Preveč zahteva in premalo da od teh in tem, v črti katerih ustvarja svojo pogonsko silo.

Ta industrija ob naših rekah, na naši zemlji, med našim ljudstvom ima čisto svoje življenje, svoje cilje in svoja pota. Mi pa trdimo, da morajo biti koristi podjetnosti na naši zemlji v popolnem soglasju s koristmi naroda, ki živi na isti zemlji in ki v njej ustvarja. Mi smo se že zdavnaj otresli tiste ubijajoče miselnosti, da podjetnost v svojih delih ni po nikomur omejena. Narod je sestavni organizem z brezštevilnimi pestrostmi političnega, kulturnega, jezikovnega in gospodarskega življenja, toda v vsej tej pestrosti mora biti sozvočje glasov, harmonija barv.

Duhovniki v delavske organizacije

Naloga duhovnika je prva ta, da samega sebe služi oltarja vernega ohrani, druga njegova skrb je, da dušam posreduje neposredno odrešenja in posvečenja milosti, da daruje daritev in deli zakramente, da skrbi z besedo in zgledom, da raste poverjena mu čreda v duhovno kraljestvo božje.

Ne more pa veren čuvár mimo stvarnega življenja in dejanskih razmer, ki v časovnem toku tudi niso indiferentne napram življenju duše. Zapreti se vase, zabarikadirati se za kup učenih knjig in skozi okno gledati, kako živi cesta, to ni življenjsko.

Naša duhovščina je vedno to dobro vedela in je po tem spoznanju življenja delo svoje uravnala. Tako je neizmerno koristila tistim, ki so bili njenemu poslanstvu zaupani.

Nove razmere z industrializacijo dežele in nje-

Velika podjetja, težka industrija vsakega naroda mora v njegovi gospodarski strukturi tvoriti osnovo, temelj narodove samostojnosti in rasti. Težko bi grešila tista podjetnost, ki bi ravnala drugače, pa tudi narod, ki bi to dopustil. Zato mislimo, da je že čas, da tudi naša industrija prisluhne tem novim tokom pojmovanja njenih nalog.

Podjetniki, ki so vanjo vložili tuji kapital, imajo polno pravico, da se jim ta kapital primerno obrestuje, kakor bi isto zahtevali tudi domači podjetniki, v vsem ostalem pa se je treba prilagoditi pojmovanju in življenju našega slovenskega naroda. Treba je v njem podpreti vse, kar je dobrega: njegovo vero, njegovo poštenje, njegovo zvestobo in njegovo pridnost.

Ni prav, če se k nam brez zadostne potrebe namešča tujce najrazličnejših imen in smeri, če se napram tem domačine zapostavlja. Ni dobro, da ljudje, ki naroda nič ne poznajo, o njegovi usodi odločajo. Ni modro in časovno utrjevati v podjetju ljudi in smeri, ki so zgubile kontakt s tistim narodnim tokom, ki si po vsej pravici lasti nad njim svoje izključno vodstvo. Vedeti je treba, da narod veruje in da moli, da spoštuje svojo preteklost in se bori za svojo sedanjo samostojnost in da nihče nima pravice v njem podirati, kar je sam in po svojih idealnih voditeljih in pastirjih tekom desetletij in stoletij ustvaril.

Ni torej zadosti, da podjetje imenuje nekaj upravnih svetnikov, ki nosijo nacionalno ime, ki so pa morda že sami z živim narodom zgubili vsako življenjsko skupnost, ampak vrasti se mora v narod in zanj in iz njega živeti.

Ko se veselimo ženialne podjetnosti in sposobnosti nekaterih, ki so svoje izredne zmožnosti posodili naši zemlji in podjetnosti na njej in jih zato visoko cenimo, ob hitrem razvoju naših železarn ne smemo mimo gornjih misli.

Naj torej rastejo naše železarne in njihova moč, toda tako, da bo z njimi rastla tudi moč in trdnost našega naroda takšnega, kakršen je.

Z Jesenic

Žalosten konec žalostnega življenja je napravil tov. uslužbenec Kerstein. Bil je član vseh nacionalnih organizacij in podpredsednik mladinske organizacije JNS na Jesenicah. Pred dnevi je ustrelil najprej g. Mileno Stegujevo, s katero je imel dolga leta ljubavno razmerje, potem pa še sebe. Cerkev in njeno življenje mu je bilo seveda čisto tuja stvar. Mi pravimo ob tej priliki, da božji mlini meljejo počasi, toda gotovo.

Protikomunistična razstava se nahaja v risalnici ljudske šole na Jesenicah. Razstava nazorno kaže smeri in težnje marksizma in njegove kvarne posledice.

Na Kor. Belo k proslavi 50 letnice nikar ne pozabite iti.

Dr. Štempihar nam je na našo zadnjo notico o sestankih Kerkove družine pisal zanimivo pismo, v katerem ugotavlja, da je polnoleten. Prosi nas, da pismo priobčimo. Zaradi zanimivosti ga bomo priobčili, brž ko bo prostor na razpolago.

*

Ni za nas

Bili smo veseli nove, moderne Novakove stavbe — nove kavarne in njenih lepih, lepo urejenih notranjih gostilniških in kavarniških prostorov, kakor smo veseli vsakega napredka v kraju. Taka, kakor je bila, smo mislili, da bo po neki nujnosti postala središče jeseniškega javnega življenja. Zdi se nam pa, da smo se o tem pač zmotili in da gospodarji ne razumejo kraja in njegovih potreb.

Naš človek je sicer rad vesel in ljubi zabavo, je pa kljub kvarnemu vplivu z vseh mogočih strani ohranil v veliki večini neki čut, neko finešo, ki v njem ohranjuje, kar je dobrega in zdravega. Tako postane med njimi nemogoče tisti, ki tega v njih zadosti ne spoštuje.

Kdo bi mi zameril, če se po težkem delu privoščim nekaj ur zabave, toda le v pravem času. Prirejša pa večer za

večerom v cerkveno resnih časih godbo in ples, pa v očeh resnih ljudi izgublja prijatelja, sam se opredeliš samo za gotovo skupino in obsojaš se sam. Mi smo to Novakovi kavarni v svari, lo že nekoč kratko omenili.

Zadnje dni pa nam je sporočil naš prijatelj, da je ta kavarna najela pevačice. »To pa je začetek konca«, nam je rekel. Mi mislimo, da to res ni za naše kraje. To naj ohrani jug zase, če brez tega živeti ne more. Nam se smilijo tista uboga dekleta, ki morajo večer za večerom za denar izpostavljati sebe in svojo mladostno lepoto in v gostilniškem zraku kvariti svoj glas. Smilijo pa se nam tudi družine tistih slabih, ki se takim modernim vabam ustavljati ne morejo. Naši ljudje morajo svoj denar danes trdo zaslužiti in po mnogih družinah manjka tudi najpotrebnejšega. Z uvajanjem sličnih zabavišč se našim družinam ruši notranji mir in zadovoljstvo.

Spominjam se še, kako je svoj čas uvedla na Jesenicah pevačica neka druga kavarna. Danes pevačice tam ni več in kavarna le še skromno životari.

Naša gostilna bodi naša. Tuja navlaka ne pri naša koristi ne kraju ne podjetniku, ker to ni za nas.

S Koroške Bele

Promenadni koncert, ki so ga priredili udeleženci sokolske prireditve v nedeljo 20. junija na kranjski postaji na čast nekaterih članov Zveze fantovskih odsekov, ki so se v novih krogih vračali z društvene proslave v Trzinu, je šel tem fantom prav do srca in se za izkazano pozornost prirediteljem najpristneje zahvaljujejo. Prosili pa bi v svoji skromnosti prireditelje, naj ob prihodnjem takem koncertu natisnejo besedilo pesmi na papir in ga razdele med pevce, da se ne bo več kaj takega zgodilo, da bi pevci niti besedila ne poznali, kar je posebno žalostno, če je ta pesem na primer: sokolska himna.

Poročilo o demonstracijah na javniški postaji dne 20. junija zvečer. V nedeljo 20. junija se je z zadnjim večernim vlakom peljala večja skupina Sokolov, ki se je udeležila sokolske slavnosti v Stražišču. Po stari navadi je smatrala za narodno dolžnost, da mora vsaka postaja, na kateri se ustavi vlak, odmevati od sokolskih vzklikov. Pričelo se je tudi na Javorniku vzklikanje ob iz-

druge poučeval, da ohranijo svoj kruh in v borbi zanj svoje duhovno življenje od težkih razmer nezastrupljeno.

Danes je ves gorenjski kot eno in industrijsko obeležje. V vsaki vasi in vsaki fari rastejo novi časovni toki. V vsaki fari je zato treba dosledno katoliške delavske borbene organizacije, ki bo branila kraju in ljudem svetinje pradedov proti vdoru materializma in brezboštva.

Kjer je vsaj 10 naših ljudi-delavcev, ki živijo v ozračju industrijskih in obrtnih kolektivov, je treba takoj, da jih organizacija poveže z ostalim narodom v enotno katoliško narodno vrsto.

Politična brezmiselnost

Često se vprašujemo, zakaj naredimo nekaj tako, da nam pozneje, ko smo dovršili, ni všeč, ali čemu nismo napravili tako, kakor se nam je že prej zdelo boljše, pa smo vsled raznih predsodkov pristopili k prvotnemu načrtu.

To je povsem umevno, da si človek izbere le tisto, kar se mu trenutno zdi najbolj umestno in koristno, čeprav pozneje ugotovi, da je marsikaj prezrl. Taka bi bila površna razčlemba dejstev, ki nas vodijo k dejanjem. Od tega nam ostane preizkušnja, da se v bodoče izognemo vsem napakam, ki bi utegnile povzročiti škodo našemu delu.

Drugačne primere opazujemo pri ljudeh, ki se več ali manj politično udeležujejo. Interesi teh so na prvi pogled prav slični primeram ljudi v privatnem življenju, le s to razliko, da pade pri prvih vsa škoda napačne izbire na njih same, dočim pogrešenosti drugih padejo na rame naroda.

Baš zaradi tega moramo večkrat občudovati hladnokrvno nastopanje teh političnih ljudi pred narodom, ki dobro vedo, da so ga že prevarali in kljub temu ponavljajo isto, kar so že tolikrat povedali. Obenem zasluži občudovanje tudi narod sam, ker vedno znova naseda tem prekrščenim političnim taborom in poleg tega še vzklika njihov slavi in pravičnosti, čeprav je že nešteto krat pokazala hrbet in pete častilecem.

To se dokaj smešno sliši, vendar je to žalostno dejstvo, ki ga moramo ugotoviti pri nas, drugače treznih Slovincih. Kaj takega, kar se dogaja danes, da se narod spozabi (čeprav manjšina) in vzklika nekadnjemu diktatorju in pozdravlja mrtvaški spreved njegovih priganjačev po svoji zemlji, bi prisodili otrokom, ki te »slave« z daljnega juga in njegovih odbleskov v kulturnem središču naše zemlje še niso videli vtelešene v režimu, ki nam je upogibal hrbet. In da je zaradi tega, priznati ali ovreči njih »veličino«, brat napadel brata, da je slovenska kultura omadeževala zaradi njih svoje lastno svetišče, je isto, kot da bi slovenska mati zatajila svojega otroka. Naj nihče ne reče, da s tem, ko so vzklikali proti našemu rešitelju izpod tujega jarma in mu želeli smrt, niso postali izdajalci svojega naroda, zemlje in svetinj, ki so nam svete. To je naša zadnja beseda o tem in sklep, da take ljudi odločno zavračamo in jih smatramo nevredne, še kdaj jih imenovati Slovence.

Nešteto krat že so se primerili temu slični dogodki, zmerom smo imeli te žalostne izkušnje, pa nas še ni spametovalo, da bi jih že v kali zatrli in jih onemogočili za vselej. Temu je kriva naša politična brezmiselnost. Namesto da bi v takih primerih trdno stali ob strani s svojim prepričanjem, v odločilnih trenutkih pomišljamo, kaj bi storili. Priznati moramo, da je temu vzrok naše nagnjenje k osebnim koristim, ki se jih nadejamo. Tisto svobodniško nagnjenje, ki je izraz naše mlačne vere v edino pravo katoliško stališče, ki ni še nikoli in tudi ne bo spremenilo svoje poti in cilja.

Mi vemo, da je to delo težko, da so duhovniki s prenuogoterimi posli že itak preobremenjeni, mislimo pa, da je prav to delo tako velike važnosti, da ni več mogoče drugače, kakor da zagrabimo z obema rokama in delamo.

V vsako farno torej delavsko strokovno organizacijo, ki bo v povezanosti z ostalimi delavskimi sloji naroda kot elitna vrsta branila brezkompromisno katoliško javno in zasebno življenje. V vsako našo farno podružnico Zveze združenih delavcev, da bo sila nove nastajajoče in rastoče skupnosti zbrala poedince v naš kolektiv, v skupnost katoliške moči.

Da je naše slovensko politično stališče tako dvomljivo trajnosti, gre iskati vzrokov v plehkih značajih poedincev, ki s svojimi skoki iz tabora v tabor ustvarjajo kader ovađuhov, ki izdajajo tistega, kdor jim nič ne nudi, čeprav rodnege brata. Ličijo psom, ki se podijo preko vseh zaprek, pohodijo na poti karkoli, samo da jim ne uide kost, ki jo egoistično zasledujejo. To so zgolj koristolovci in licemerci, ki jih poštenjaki odklanjajo, narod zaničuje, ker slej ko prej bodo ponujali tudi tujcu svojo umazano dlan.

Ni se čuditi, če taka politična brezmiselnost povzroča med narodom toliko gorja. V odločilnih trenutkih se ves ta politični gnoj prerije v ospredje in čaka oborožen na preži, da prestreže vse, kar bi moglo priti narodu v roke in mu razgaliti ves njegov smrad. Toda tudi ta trenutek, ki se ga tako bojijo, ni več daleč. Narod, stoj oprežno na straži in onemogoči vse, kar bi ti moglo škodovati, uniči že v kali to, kar te grozi uničiti! Boj se tistih, ki s krinkami na obrazu hodijo med te ter ti obljubujejo nebesa na zemlji! Dovolj so imeli prilike, da ti jih dajo, sedaj pa jim ti pokaži, kaj je delo, kaj poštenost in kaj slovenska katoliška miselnost!

Apostoli

Za nami je praznik sv. Petra in Pavla, prvakov cerkve in apostolov brezprimerne gorečnosti in žrtev. Nam, ki živimo v dobi novega poganstva in malikovalstva snovi, morata biti ta dva pobornika in velika idealista svetla, živ zgled neporušne vere v zmago našega svetovnega nazora, njegovih brezkompromisnih idej.

Mnogi v današnjih dneh so v časovnih razmerah omehkužili svoje telo in lenivi v svojem duhovnem življenju smatrajo borbo preizkušnje za pretežko. Ti so vedno pripravljeni na povelje kogarkoli zažigati kadilo pred novo ustvarjenimi ali od tujih narodov prinesenimi božanstvi, samo da imajo mir, da svojo žalostno časovno srečo uživajo nemoteno.

Mnogi vedo prav dobro, da je vsa odrešujoča resnica le v občestvu Kristusove cerkve in da je vsa moderna nesoglasja in navzkrižja mogoče odpraviti le v neizprosni prilagoditvi življenja na to resnico, toda strah jih je. Nič ni ognja v njih, nič smisla za idealno delo, nič čuta za skupnost, nič ljubezni do žrtev, nič apostolskega duha.

Tem tu navedenim niso namenjene te vrstice, ker so nasekana drevesa, ki bodo padla tja, kamor zaseka kaže. Tistim redkim, ki jim cilj ni vsakdanjost, ni smoter časovnost, tistim, ki s povzdignjeno sekiro stoje v močni stoji v borbi časov in sami kažejo smer nove dobe in novega človeka, naj veljajo.

Treba je, da človek verje, da ima gorčično seme v sebi, silo rasti in da čaka, da doraste v drevo. To verjejo ti. Ni jih zato strah, če ni

takoj prvi dan vsa masa za njimi, ker vedo, da je v sili kvasa tista notranja moč, ki bo v teku časa sama delala zanje. Ne iščejo svojih imen in svoje časti, ampak so resnično srečni tedaj, kadar zaradi svete stvari sami najgrobje krivico trpijo.

Ne v zavijanju in ne v natolcevanju ni njihova pravica. Njihova beseda je zato jasna, pa bodisi govorena ali pisana, njihova dela odkrita. Ne skrivajo se nikomur za hrbet, da bi za njim skriti varno prožili zastrupljene pšice na tiste, ki jim nočejo služiti.

Da je kdo v teh vrstah, ni dosti biti katoliškega imena, ampak mora stati v globinah katoliškega življenja sam prežet njegove občestvenosti. Njim v zmedo pojmov in stvari ni treba razlagati, kje je resnica. Oni jo čutijo s celo svojo dušo, ker je v njih samih doma in jim je zato odločitev zanje tako lahka.

Ti ne oklevajo, ker vsak trenutek vedo in čutijo, da branijo skupno svoje duhovno bogastvo. To so ustvarjajoči ljudje, kladivarji novih časov, v rokah katerih je bodočnost. Ti so vedno tam, kjer v obrambi naših stvari zazija preteča vrzel, da jo izpolnijo s svojo osebnostjo.

Bog je poklical Petra in je poklical Pavla. Šla sta in sta svetu obliče spremenila. Poklical je pa morda tudi tebe. Ne daj, da ne bi hotel biti med temi slednjimi posoda Njegovega imena, nosilec Njegovega življenja, apostol novih časov.

Bodi kdorkoli, kadar si pozvan v svetlobo in jasnost, bodi luč v temi časov.

Mi sami smo narod

Narod je skupnost tistih ljudi, ki v sebi čutijo, da so zrasli z njegovo preteklostjo in sedanjostjo v eno nedeljivo celoto. So to ljudje, ki tej celoti žele čim lepšo sedanjost in bodočnost, pripravljeni tudi najvišje kar imajo — življenje — zanj dati. Je pa ta miselnost in tako čustvovanje možno le v dušah tistih, v katerih žive vse tiste sestavne vrednote, ki tvorijo narodno samostojnost.

Kdor se je iz teh iztrgal, je kakor drevo, ki je iz zemlje izkoreninjeno. Prvo pomlad, ko ga je podrl vihar, vam še požene listje in cvetje, toda sadu ne rodi. Je tak človek le na videz in v njem živi prevara narodnega čustvovanja. Zmemor ga bodo usodni trenutki zasačili brez jedra, brez notranjega zdravja, brez smisla žrtve. Vedno bo pripravljen celoti, skupnosti pripraviti izdajstvo in sebe z narodovo nesrečo okoristiti. To so janičarji vseh časov, ki pijejo narodovo kri, jo prodajajo tujcu. Njegovo zdravo miselnost strupeno sovražijo, njegovo zgodovino blatijo, njegove velike moke ponižujejo, v njegovo samoniklo bodočnost nobene vere nimajo.

Ti, ko so se tako odtujili rodu, iz katerega so izšli, in miselnosti, ki so jo zastrupljeni od tujih vplivov izdali v narodno propast, so bolni, neozdravljivi udje njegove skupnosti. Mrlični so, ki v svojem razkrajanju napadajo zdrave preostale dele, sovražniki so njegovi. Nihče od teh nima pravice govoriti v imenu naroda, nihče tudi govoriti ne sme. Tej nizkotni plasti je treba zaježiti z vsemi sredstvi njeno uničujoče delo. Z njimi narod, ki je v svoji večini zdrav, zlasti naš slovenski narod, nima ničesar skupnega. Med njo in med narodom je nastal prepad, in nobene smisla nima ta prepad hoteti premostiti. Zdravje naroda in njegovega življenja zahteva, da se jih zaznamuje s kajnovim znamenjem.

Narod ni drhal brez smeri, ampak je enota. V njej ni možna medsebojna borba, ampak le borba samo zanj in za vse njegove svetinje.

Nam so svete te svetinje in narodova veličina, naše življenje je del njegovega in njegovo je naše. Zato trpimo zaradi janičarjev, ki so se pre-

dali tuji misli in tujim koristim, trpimo narodno, kakor so trpeli naši očetje, toda tega naj bo konec sedaj. Žažimo grmade ob naših cerkvah in ob taborih okrog njih, da bo sleherni izpregledal in se pripravil, da brani v svojem narodu svoje življenje.

Ne varajmo se več; mi sami smo narod, drugi so njegovi izdajalci.

Duhovnik in javno življenje

Tistim, ki bi v kalnem radi ribarili zase na škodo ljudskih slojev, je delaven duhovnik trn v peti.

Desetletja že zato porivajo duhovnika, borca za naravne pravice ljudi, med katere je poslan, v obeležje zakristije, ne da bi mogli raztolmčiti kakorkoli, zakaj bi se ravno duhovnik ne smel postaviti v bran za svoje ljudstvo in svoj narod. Natolcujejo in lažejo zoper nje in vsi srečni so, če morejo med tisoči najti enega, ki je slabosti podlegel. Tak slučaj pograbi kakor hijene mrhovino in ga v satanski zlobi razkazuje svetu, češ: taki so vsi. Komu v korist? In če ga ni takega slučaja, če se noče nič zgoditi omembe vrednega, je treba pač lagati, kakor kaže to slučaj Javorje.

V imenu nacionalizma, ljudske prosvitljenosti in naprednjaštva se vrši ta grda, ostudna gonja. Kulturne in politične organizacije idejno osirotelih in moralno propadlih smeri, ki hočejo na ta način ljudske mase zastrupiti, napraviti sebi enake in jih nato sebi sorodne vpreči v svoj smrdeči voz, vršijo ta umazani posel.

Slovenska duhovščina lahko brez strahu odpre predale svoje zgodovine in svojega dela in objektivni zgodovinar bo priznal, da brez duhovščine tudi tega naroda ne bi bilo. Bili so to vedno najidealnejši in najodločnejši branilci svojega ljudstva in pogosto tudi najsposobnejši. Javno delo duhovnikov je ustvarilo zlasti našemu narodu repreneljive vrednote v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Kdor hoče biti torej naroden, mora z vsemi močmi stremeti za tem, da se te nenadkriljive delavce narodnemu napredku ohrani v vsej njihovi delavnosti. »Nacionalizem«, ki ravna drugače, laže sebi in narodu in dela proti njegovim interesom. Izkoreninil se je iz resnice in služi lažem. Zato ljubi temo in nevednost. Odtod njegov strah pred človekom iz naroda, ki služi Resnici, in tudi v njenem imenu stoji kot budni čuvár in svári sotrpine pred volkovi v ovčjih oblačilih. Lačni in ubogi so po ogromni večini rasli naši duhovniki z revnim narodom do oltarja in ob njem so z njim dobili svojo čast iz smisla za nesebično delo v rast in osvobojenje drugih.

Zato narod smatra za svojega sovražnika tistega, ki sovraži njegovo duhovništvo in duhovništva javno vzorno delo.

Občinski proračun

Odgovor »Delavski politiki« na dopis z dne 2. junija t. l.

Brezznica.

Naš, v Mariboru malo znani časopis »Na mejah« ima v naši fari okrog 70 naročnikov na Breznici, dočim jih »Delavska politika« nima niti deset, pa bomo vseeno odgovorili na njen dopis z dne 2. junija t. l., v katerem skuša nekdo potvarjati resnico v občinskem proračunu. Neresnična je že njegova trditev, da se je proračun za l. 1937/38 zvišal. Samo primerjajte lanski in letošnji proračun v številkah in ga objavite, pa bo resnica razvidna! Sedanjemu g. predsedniku je dobro znano, da je treba dati proračun na glasovanje in je to tudi storil na proračunski seji. Če se vaši trije odborniki na seji niso mogli znajti in niso glasovali proti, je njihova stvar. Ni županova dolžnost poizvedovati po seji med ljudmi za njihovo poznejše mnenje in to vpisovati v sejni zapisnik! Upravičena bi bila vaša pritožba na okrajno načelstvo, če bi bile

stopu nekaterih članov fantovskega odseka KPD v novih krogih. Najprej Zdravo, potem Naprej, sledili so vzkliki: Živel Pero Živkovič, Dol s farji, nakar so redki pristali KPD, ki so bili slučajno na postaji, pričeli vzklikati: Živel dr. Korosec! Brat F. je pljunil proti g. kaplanu, pa je iz prijaznosti ali kako prestregla pljunek neka gospa na svoje lice.

Občinska javna dela
ob potu v Javorniški Rovt se grade v smislu načela: Vrnimo se k naravi. Ko smo kot majhni otroci zidali, smo vzeli malo zemlje, vmes vlili vodo in zidali zlate gradove. Škarpa pri Žagarju pa je zgrajena tako, da ni utrjen temelj z betonom, ampak z rušami in zemljo. Ko si je dopisnik to stvar ogledoval, je moral nekaj časa premišljevati, kaj bi to pomenilo, pa se je spomnil, da je g. župan hodil pred časom okrog z nekimi zelenimi očali in je najbrž že takrat hotel videti to škarpo zarastlo z zelenjem, ker pa bi to med kamenjem tako kmalu ne poglajalo, je dal med skale nasuti prst. Opozarjamo mojstra Plečnika na to domisljico. Morda bi kazalo kaj takega napraviti tudi v Ljubljani. — Ob tej priliki se je prizadejati posestnik baje tudi pritožil pri g. županu, ker mu je sedaj otežkočen dovoz na občinsko pot z njegove njive in mostu, ki si ga je zgradil čez Javornik. G. župan ga je »potrošale«: Saj vi nas niste volili!

Proslava 30 letnice Katoliškega prosv. društva, ki se bo vršila v nedeljo 4. julija, je vzbudila med domačini precejšnje zanimanje. Kakor je mogoče soditi po prijavah tujcev, bo udeležba precejšnja. Mesto vstopnic bodo služili znaki, ki bodo omogočali pristop k vsem prireditvam v nedeljo 4. julija.

Romanje na Sv. Višarje. Z ozirom na ponovno izraženo željo, da bi se tudi letos priredilo skupno romanje na Sv. Višarje, se bo to romanje vršilo v soboto in nedeljo, 10. in 11. julija. Odhod bi bil ob 2 pop. z Javornika. Z vlakom bi se odpeljali v Žabnico, nato odšli na vrh. Zjutraj bi bila sv. maša, nato bi bil vsak prost do štirih popoldne, ko se vrnemo iz Žabnice z vlakom na Javornik. Cene: vožnja in prehodno dovoljenje 35 din; vožnja, prehodno dovoljenje in skupno prenočišče 38 din; vožnja, prehodno dovoljenje, prenočišče v postelji 48 din. Vsak bi imel svojo posteljo. Tisti, ki se žele romanja udeležiti, naj se prijavijo pri g. kaplanu.

Dovje-Mojstrana

Pogreb tragično preminule Cilke Lešnik, ki se je s kolesom ponesrečila dne 21. junija tega leta na Jesenicah, se je vršil dne 23. junija na Dovjem ob veliki udeležbi občinstva. Ob tej priliki opozarjamo kolesarje, kot tudi voznike in pešce, naj bodo zelo previdni na glavnih cestah zlasti v poletnem času, ko drvi po njih vse polno avtomobilov. Kdor ne obvlada dobro kolesa, naj se ne podaja na prometne ceste.

Tukajšnja agilna družina SPD je pričela te dni graditi planinsko kočo na sedlu Mlinca, kjer se cepi pot na Kopo, Babo, na Koroško v Podrožico in na Dovje. Koča bo do jeseni zgrajena.

Z Breznice

Pretekli teden je umrla Terezija Legat iz Zirovnice kot žrtev materinstva. Zapušča osem otrok in potrtega moža. S spoštovanjem se klanjamo pred dobro materjo, ki je žrtvovala svoje življenje, da je ostala zvesta dolžnostim svojega poklica. Želimo si, da bi vse matere v naši fari vršile v svojem poklicu voljo Gospodovo in se ne bi bale tudi kot žitno zrno spomladi umreti za novo življenje. Užaloščenemu možu naše sožalje, dobre ljudi pa prosimo, da bi mu s svojo dobrotno pomočjo v bridkem trenutku stali ob strani!

vaše navedbe v pritožbi proti proračunu točne in resnične. Okrajno načelstvo je raziskalo upravičenost vaših pritožb in jih nato kot neosnovane zavrnilo. Ni nam znano, da bi bil kdo trdil, da je plača za bivšo delovodkinjo bila previsoka. Rekli smo samo, da županova hčerka po zakonu ne bi smela biti tajnica in da ni bila potrebna iz socialnih razlogov kot hči premožnega moža, ko imamo z enako ali večjo izobrazbo na razpolago brezposelne ljudi. Pravično bi bilo, da se je plača delovodji zvišala od 800 na 1000 din, če tudi se je ob nastopu ponudil za enako plačo kot jo je imela prej tajnica. Bil je več časa brez vsakega zaslužka in ima gimnazijsko maturo, dočim je imela bivša tajnica le meščansko šolo. Svojo službo vrši vestno, dočim moramo reči, da je marsikatera stranka morala iskati bivšo delovodkinjo med uradnimi urami ali na domu ali v kakšnem razgovoru se nahajajočo izven pisarne. Pa tudi štatusi o občinskih uslužbencih odredajo za tako izobrazbo minimalno (najmanjšo) plačo 1000 din. Na izvajanja o občinskem slugi pa to-le: Letno dobiva redne plače kot sluga 2790 din, kot občinski cestar na občinski poti »Za vrhom« 600 dinarjev, za spremljanje finančnega organa pri izterjavanju davkov dobi vsakokrat plačano, kar zneso letno potnine okoli 1200 din. Skupni dohodek torej znaša približno 4600 din. Poleg tega ima še malo domačijo s hišo in poljem za 12 mernikov posetve (tretjina kmetije). Njegovo redno tedensko opravilo v službi občine je povprečno 15 ur ali na leto 676 ur. Zasluži torej na uro 4 din 15 par. Tajnikova letna plača je 12.000 din. Dela tedensko v pisarni 52 ur ali letno 2704 ure. Zasluži torej na uro 4 din 45 par. Razlika med plačo obeh za opravljeno delo, kot je razvidno, je malenkostna. Poleg tega pa mislimo, da je treba upoštevati, da se je tajnik pripravljaj na svoj poklic 8 let v šolah. Koliko pa sluga? Pravite, da je sluga dobil 210 din doklade na leto in nas pri tem vprašujete po našem socialnem čutu. Dobro, vi socialno sedaj tako čuteči, zakaj mu pa vi niste zvišali plače prej kot svojemu pristašu, saj je marsikak korak napravil v vaše strankarske namene? Pa saj to ni niti njegov edini dohodek za življenje, kot smo zgoraj povedali. — Saj ni res dalje, da oporekamo plače delavcem, nasprotno mi jim želimo čim večje plače in jih privoščimo tudi občinskim odbornikom iz opozicije, ki so delavci. Vprašujete: »Zakaj primerjati plače občinskega delovodje in tovarniškega delavca, ko je vsakemu znano njihovo naporno, nevarno in težko delo?« Res je, da je delo v tovarni težko in nevarno, zato smo že in bomo še, kolikor homo mogli, zmeraj delali po svojih delavskih organizacijah za primerne plače delavstvu. Vendar pa morate pravično ocenjevati tudi delo duševnega delavca, ki je tudi položil nešteto naporov in gmotnih sredstev ter svoja

mlada leta za svojo izobrazbo. Po vašem merilu bi moral zdravniku, ki te pregleda v četrti uri in ti napiše recept, če primerja njegov trenutni trud s svojim naporom, plačati tudi samo par dinarjev. Podobno tudi advokatu in drugim duševnim delavcem. No, nikar ne bodite tako demagoški! — Pravite, da je postavka za luči previsoka v proračunu. In da želite pojasniti, čemu se je porabilo 2365 din za javno razsvetljavo, saj je še stari odbor pustil dovoljno množino žarnic. Evo vam pojasnila! Od 13. decembra 1935 do 1. oktobra 1936 je bilo prostih 15 žarnic po 40 vatov, zaračunali so pa nam za ta čas 10 žarnic po 40 vatov (144 Kwh), kar je 58 din 75 par v pavšalu. Od 1. oktobra 1936 naprej je bilo prostih 15 žarnic po 40 vatov, računajo nam pa na števec 25 žarnic po 40 vatov in znaša uporaba:

od 1. 10. 1936 do	1. 2. 1937	1455 Kwh je din	2365.25
od 1. 2. 1937 do	1. 3. 1937	259 Kwh je din	434.50
od 1. 3. 1937 do	15. 4. 1937	453 Kwh je din	750.50
od 15. 4. 1937 do	7. 5. 1937	172 Kwh je din	292.75
od 7. 5. 1937 do	2. 6. 1937	164 Kwh je din	279.50

skupaj din 4122.50

Ali vam je sedaj jasno, koliko stane občino javna razsvetljava? Ne bomo preklicovali v našem listu trditve z dne 15. marca, da so nekateri izmed vaših funkcionarjev zatrjevali ob zadnjih volitvah, da je tok za javno razsvetljavo zastoj, saj imamo priče! Naša izjava ni lažniva in neresnična in ne moremo pomagati, če se mu je morda zareklo v preveliki volilni gorečnosti. Trdite, da ima nova občinska uprava večje možnosti dobiti na merodajnih mestih ugodnosti tudi za ostale luči, kar prejšnji ni bilo mogoče. Pojasnite nam, zakaj bi imela sedanja obč. uprava večje možnosti? Povemo vam pa, da smo tudi storili že davno potrebne korake in vsaj upamo, da ne brez uspeha. Postavka 3000 din za odkritje studenca v Smokuču je nepotrebna, pravite, ker ima vas že dovolj vode. Saj se ta postavka ni še nikomur izplačala in se bo le v slučaju, da se studenec res odkrije. Res je, da ima Smokuč svoj vodovod, toda sami veste, da je v naši občini še več vasi, ki vodovoda nimajo, katerim bi lahko koristil novi studenec.

Doklade so ostale na isti višini, ker je bila prvotno določena večja postavka za nujno potrebna popravila pri šolskem posloplju oziroma za prezidavanje. Ker pa ta ni bila odobrena, bo tudi prihranek iz prejšnjega leta ostal in bo skoro gotovo v tekočem letu še večji.

Tako upamo, da smo gospodu dopisniku za sedaj dovolj odgovorili. Če mu pa še kaj teži srce, naj nas le še kaj vpraša. Samo njegove trditve naj bodo stvarne in resnične.

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, Murova, tel. 605

Zadružna tiskarna

v. z. z o. z. v Ljubljani

Tyčeva cesta 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE
KREKOV DOM